

zbić na to, jak chrześcijaństwo walcząc z dawną kulturą słowiańską i niszcząc jej zabytki (świątynie, posągi bóstw itp) równocześnie dokonało adoptowania wielu form pogańskiej obrzędowości nadając im treści chrześcijańskie.

Nie odbierając i nie odmawiając chrześcijaństwu zasług w dziedzinie kształtowania kultury polskiej, autor podważy jednak pogląd na temat monopolu kościoła w tej dziedzinie. I tak np. święto zmarłych będące dawnym obrzędem słowiańskim o zabarwieniu religijnym przybrało w chrześcijaństwie charakter wieczoru wigilijnego z zachowaniem dawnych pogańskich akcesoriów, jak: siano pod obrusem, wolne miejsce przy stole, snop żytni w rogu izby itp. podobnie zwyczaj kraszenia jajek, jako jeden z elementów słowiańskiego święta wiosny, znalazł swój wyraz w chrześcijańskich

obchodach świąt Wielkanocnych. Wiele innych zwyczajów pogańskich przetrwało do czasów współczesnych zachowując świecki charakter i nie ulegając wpływom chrześcijańskim, tkwi w kulturze ludowej, np. dożynki, noc kupalna, czy topienie Marzanny.

Praca Leonarda Pelki napisana jest łatwym i prostym językiem, stanowi ona cenne uzupełnienie wiedzy historycznej oraz daje możliwość pełniejszego poznania naszych pradziejów dotąd mitologizowanych i przedstawianych legendarnie. Liczne ilustracje, w większości fotokopie drzeworytów, uzupełniają stronę poglądową pracy. Książka ta winna się znaleźć we wszystkich bibliotekach pedagogicznych i szkolnych, jako pozycja godna polecenia młodzieży szkolnej oraz zainteresowań miłośników historii naszego narodu.

WITOLD OSTROWSKI

KRONIKA KULTURALNA

☞ W dniu 21 lipca 1961 r. odbyła się III Sesja Miejskiej Rady Narodowej, poświęcona programowi i zasadom polityki w zakresie kultury, sportu, turystyki i wypoczynku. Zadania w tej dziedzinie omówił Z-ca Przewodniczącego Prezydium MRN — Franciszek Dorobek. Między innymi referent stwierdził, że rozwój sił wytwórczych w Płocku, wynikły na skutek lokalizacji Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych, spowoduje zasadnicze zmiany w dotychczasowym układzie stosunków społecznych, których konsekwencje będą miały podstawowe znaczenie dla kształtowania się potrzeb kulturalnych ludności miasta i regionu. Tradycje kulturalne miasta pomnożone rozwojem instytucji i placówek kulturalnych, różnorodnością środków i form działania określają zadania twórczego oddziaływania ośrodka płockiego na region. Specyfika działania w zakresie kultury, sportu i turystyki wymagać będzie szerokiego rozwoju społecznego i inicjatywy instytucji, placówek, organizacji i zrzeszeń oraz poszczególnych działaczy.

W celu wykorzystania społecznej inicjatywy i społecznego działania — Miejska Rada Narodowa podejmować będzie wysiłki w celu koordynacji zamierzeń kulturalnych miasta oraz realizacji programu życia kulturalnego, sportu, turystyki i wypoczynku.

Istniejąca baza kulturalna Płocka: (Muzeum Miejskie, Płocki Dom Kultury, kluby: ZMS „Marabut”, NOT, Ligi Kobiet Ognisko Muzyczne i Plastyczne, Biblioteki — Miejska, TNP im. Zielińskich, NOT, Archiwum Państwowe, Szkoła Muzyczna wreszcie obiekty widowiskowe) — dla potrzeb robudowanego się miasta będzie musiała być znacznie poszerzona. W latach 1961—1965 programowany wzrost bazy kulturalnej odbywać się będzie poprzez:

1. Inwestycje towarzyszące przewidziane Uchwałą Nr 420/60 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów.
2. Plany Rad Narodowych.
3. Działalność inwestycyjną przedsiębiorstw, organizacji społecznych i czynów społecznych.

Z najważniejszych posunięć programu inwestycyjnego Uchwałą MRN wymienia takie inwestycje jak:

1. Adaptacja b. Opactwa Benedyktynskiego dla potrzeb Muzeum Miejskiego, które zorganizuje m. inn. Dział Nafciarstwa. Inwestycja ta przewidziana jest w uchwale Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów.
2. Budowa Domu Kultury — ze środków Rad Narodowych.

3. Budowa Amfiteatru nad Wisłą przeznaczonego do wielkich zgromadzeń, przedstawień plenerowych — finansowana ze środków Rad Narodowych i czynami społecznymi.

4. Budowa Domu Technika finansowana przez Naczelną Organizację Techniczną.

5. Budowa kina dwusalowego z ekranem panoramicznym ze środków Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych.

Zamierzeniom w dziedzinie kulturalnej towarzyszyć musi szereg poczynna natury reorganizacyjnej i tak między innymi:

Muzeum Miejskie zostanie przeniesione do adaptowanego gmachu pobenedyktynskiego. Pomieszczenia po Muzeum przejmie Biblioteka Miejska. Państwowa Szkoła Muzyczna zajmie pomieszczenia Towarzystwa Naukowego Płockiego i Biblioteki im. Zielińskich. Do gmachu Liceum im. Małachowskiego (w części zabytkowej) przeniesiona zostanie Biblioteka im. Zielińskich. Płocki Dom Kultury przeniesiony zostanie do gmachu kina „Przedwiośnie” po Szkole Muzycznej. W pomieszczeniach zajmowanych obecnie przez Bibliotekę Miejską zorganizowane zostanie Ognisko Plastyczne.

Miejska Rada Narodowa przyjęła „Program zasad w zakresie polityki kulturalnej, sportu, turystyki i wypoczynku” jako ramowy z zaleceniem dostosowania przez Prezydium programu, który będzie zrealizowany w obecnej kadencji Rady.

Opracowaniem takiego programu zajmie się specjalna Komisja, złożona z przedstawicieli Prezydium, Miejskiej Dyrekcji Budowy Osiedli Robotniczych i Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych.

☞ Nad organizacją i koncepcją „Kroniki Płocka” obradowała w dniu 22 sierpnia br. w Towarzystwie Naukowym Płockim Sekcja Badań PAN w Płocku.

W oparciu o opracowane przez mgr Irenę Nowakową — kierowniczkę płockiej placówki badań nad Terenami Uprzemysłowanymi PAN — „Wytyczne do Kroniki Płocka” — i dyskusję postanowiono przedłożyć Komitetowi Badań PAN wnioski w sprawie zorganizowania „Kroniki Płocka” poprzez:

- a. opracowywanie Kroniki na podstawie materiałów uzyskiwanych od informatorów z Zakładów pracy — indywidualnie przez kronikarza.
- b. prowadzenie Kroniki po dokonaniu oceny opracowań kronikarza przez Kolegium społeczne.

Postanowiono jednocześnie zwrócić się z apelem do instytucji, władz i urzędów oraz członków Towarzystwa o nadsyłanie materiałów dotyczących

przejawów życia kulturalnego, gospodarczego i działalności społecznej.

☐ W związku z pracami przygotowawczymi do obchodu XX Roczniczy powstania Polskiej Partii Robotniczej odbyło się w dniu 3 sierpnia posiedzenie zwołane przez komitet miasta i pow. płockiego PZPR w Płocku.

Powołano 5 sekcji, które zajmą się: przygotowaniem Wystawy w Muzeum Płockim, zorganizowaniem 2-dniowej Sesji Naukowej w dniach 20 i 21 stycznia 1962 r., akcją propagandową i popularyzatorską roli Polskiej Partii Robotniczej w okresie okupacji i w kształtowaniu ustroju Polski Ludowej.

W przygotowaniu znajdują się opracowanie przez działaczy i historyków następujące referaty:

1. Powstanie i działalność PPR w okręgu płockim.
2. Gwardia Ludowa i Armia Ludowa na Mazowszu Płockim.
3. PPR w walce o władzę ludową i jej umocnienie w latach 1944—1948.

Muzeum Płockie wraz z Towarzystwem Naukowym opracowuje ekspozycję Wystawy, obrazującej tradycje walk PPR, GL, AL i ZWM okręgu płocko-ciechanowskiego.

Komitet Organizacyjny Obchodu zwraca się do wszystkich, którzy posiadają materiały (dokumenty, zdjęcia, gazетки prasy konspiracyjnej oraz broń partyzancką itp. o nadsyłanie do Komitetu.

☐ W dniu 12 sierpnia 1961 r. powołany został Obywatelski Komitet Ochrony Pomników, na którego czele stanął Przewodniczący Prezydium Pow. Rady Narodowej w Płocku — Ob. Zygmunt Grabowski.

Funkcję sekretarza powierzono mgr Marianowi Sołtysiakowi, kierownikowi Muzeum Płockiego. W ramach Komitetu działają 2 sekcje: propagando-historyczna i ochrony pomników.

W nakreślonym planie pracy Komitetu do końca 1961 r. uwzględniono organizację następujących uroczystości:

Obchód XXII rocznicy najazdu hitlerowskiego na Polskę — 17 września; Dni Wojska Polskiego — 12 października; Rocznic Wielkiej Rewolucji Październikowej — 7 listopada.

W dniu 1 września zorganizowane zostały uroczystości w rocznicę wybuchu II-ej wojny światowej w Płocku w miejscowościach: Borowiczki, Mała Wieś, Kozłowo, Brwilno, Szupno, Bodzanów, Wyszogrod.

Organizację uroczystości Komitet powierzył Oddziałowi płockiemu ZBoWiD.

☐ 31 sierpnia Płock gościł przewodniczących Komitetów Redakcyjnych radiowęzłów województwa warszawskiego. Obradom przewodniczył sekretarz Prezydium WWRN Ob. Marian Tallar. Płocki radiowęzeł reprezentował sekretarz Prezydium MRN — Ob. Stanisław Flaczyński. Celem konferencji, w której uczestniczyło 17 Komitetów redakcyjnych było omówienie wyników konkursu radiowęzłów na temat: „Działalność Rad Narodowych na tle życia śródomiast”. Płock zajął w konkursie I-sze miejsce, trzy drugie otrzymały radiowęzły w Przasnyszu, Gostyninie i Sierpcu. Na 3-cim miejscu uplasował się Pułusk i na czwartym — Siedlce.

☐ W lipcu br. w sali Płockiego Domu Kultury artysta grafik Tadeusz Józefowski, płoczanin, wystawił 77 swoich prac w tym 39 prac graficznych. Wystawa cieszyła się dużym powodzeniem. We wrześniu staraniem Wojewódzkiego Wydziału Kultury i Muzeum Płockiego w wyremontowanej części Muzeum otwarto wystawę „Wycinanka kurpiowska”, połączoną z pokazem sztuki wycinania. Otwarcia wystawy dokonał przedstawiciel Ministerstwa Kultury i Sztuki — mgr Antoni Śledziwski.

☐ Interesujący, żywy dyskusyjny wieczór autorski młodego dziennikarza Janusza Krasieńskiego odbył się

w Klubie ZMS „Marabut” w dniu 27 lipca br. Autor zapoznał licznie zebranych członków Klubu z fragmentami swej książki „Przerwany rejs Białej Marianny” stanowiącej zbiór reportaży, zbliżonych formą literacką do opowiadań.

☐ Biblioteka Miejska zorganizowała w dniu 11. IX. w sali czytelni biblioteki odczyt mgr Marii Krzewskiej poświęcony postaci i twórczości zmarłego tragicznie znakomitego pisarza Ernesta Hemingway'a.

☐ W dniu 12 września w Towarzystwie Naukowym Płockim odbyła się narada Sekcji Rolnej TNP i placówki badań PAN w sprawie wytypowania gromad powiatu płockiego dla przeprowadzenia badań struktury rolnej, zagadnień demograficznych. W naradzie wzięli udział: prof. Dyzma Gałaj, kierownik Sekcji Badań Rolnych Komitetu Badań nad Terenami Uprzemysławianymi PAN, dr Władysław Misiuna z Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i PAN, doc. Kazimierz Miękus ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Wytypowano następujące gromady: Rogozino, Bielsk, Starożreby, Zagoty i Brudzeń, w których odbędą się badania ankietowe począwszy od miesiąca października, organizowane przez wieloosobową ekipę pracowników naukowych i studentów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

☐ W dniu 14 września w Prezydium MRN w Płocku odbyło się kolejne zebranie Zespołu koordynacyjnego 4 powiatów — płockiego, gostynińskiego, sierpeckiego i płockiego do spraw koordynacji gospodarki i administracji terenowej z budową Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych. Na zebraniu tym prof. Dyzma Gałaj zapoznał z planem pracy PAN w zakresie badań socjologicznych w regionie płockim, przeprowadzanych przez Komitet do Badań Regionów Uprzemysławianych przy współudziale Towarzystwa Naukowego Płockiego. Harmonogram prac I-szego etapu został już przygotowany i na jego podstawie przystąpiono do początkowych prac socjologicznych w mieście i na wsi. Tematyka lat następnych zakończona zostanie w listopadzie br.

Przeprowadzane badania na reprezentacji regionu płockiego będą miały szczególny charakter, gdyż pozwolą na poznanie procesów wszelkich zmian zachodzących na terenach objętych wpływami uprzemysławiania oraz pomocą w racjonalnej organizacji ekonomiki rolnej tego regionu.

Zespół postanowił uzupełnić projekt uchwały w sprawie badań socjologicznych PAN na obszarach wiejskich regionu płockiego wystąpieniem do Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej o wydanie odpowiedniej instrukcji dla Prezdydów powiatowych rad narodowych regionu płockiego, uwzględniającej sposób i tryb przekazywania materiałów spisowych i innych opracowań pracownikom naukowym.

☐ W dniu 15 września przebywali w Płocku pracownicy telewizji Warszawa — Ewa Brzozowska-Bryl i Ernest Bryl, którzy omawiali z pracownikami Biblioteki im. Zielińskich udział Biblioteki w proponowanym programie telewizyjnym o tematyce kulturalnej Płocka.

☐ Komisja Badań nad Powstaniem i Rozwojem Płocka TNP przesłała ostatnio Zakładowi Językoznawstwa PAN całość materiałów gwaroznawczych Mazowsza Płockiego, tj. Kwestionariusze gwaroznawcze cz. I i II.

W najbliższym czasie przeprowadzane będą dalsze badania gwaroznawcze na podstawie Kwestionariusza cz. III.

☐ 17 września br. otwarte zostało nowe kino „Diana” w Płocku. Kino mieści się w dawnym lokalu „Masovia” przy ulicy Wieczorka i posiada 400 miejsc. Jest to jedna z placówek, która powstała w ramach realizacji programu rozwoju kulturalnego Płocka.